

Nr 181.

Ankom till riksdagens kansli den 11 juni 1943 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förstärkning av utrikesrepresentationen och effektivisering av upplysningsverksamheten i Amerika m. m.

(1:a avd.)

I propositionen nr 280 har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för den 14 maj 1943, föreslagit riksdagen att

dels besluta, att generalkonsulsbefattningen i Montreal skall indragas och en sändebudsbefattning i lönegraden B 2 upprättas i Ottawa samt att konsulsbefattningarna i Chicago och San Francisco skola förändras till generalkonsulsbefattningar i nämnda lönegrad och förste vicekonsulsbefattningen vid generalkonsulatet i New York till en konsulsbefattning i lönegraden A 30, att gälla från och med dag, som Kungl. Maj:t bestämmer;

dels medgiva, att under budgetåret 1943/44 må utöver de befattningar, som upptagits i den av riksdagen godkända förteckningen över diplomatisk och konsulär personal, tjänstgörande utom riket, med placering enligt Kungl. Maj:ts beprövande disponeras två befattningar i lönegraden A 30 såsom legationsråd eller handelsråd, åtta befattningar i lönegraden A 26 såsom förste legationssekreterare eller vicekonsuler, två befattningar i lönegraden A 21 såsom andre legationssekreterare eller andre vicekonsuler samt fyra befattningar i lönegraden A 12 såsom kanslister;

dels godkänna följande ändringar i den av riksdagen godkända staten för ortstillägg åt diplomatisk och konsulär personal, tjänstgörande utom riket, att gälla tills vidare under budgetåret 1943/44:

Nordamerika:

	Ortstillägg Kronor.
Sändebud i Washington	70,000
Sändebud i Ottawa	25,000
Generalkonsul i New York	38,000
Generalkonsuler i Chicago och San Francisco	27,000
Legationsråd, tillika sändebudets ställföreträdare, och handelsråd i Washington	27,000
Annat legationsråd	25,000
Konsul i Minneapolis	22,000
Konsul i New York	18,000
Förste legationssekreterare	17,000
Vicekonsul	16,000
Andre legationssekreterare	15,000
Andre vicekonsul	14,000

	Ortstillägg Kronor.
Syd- och Mellanamerika:	
Sändebud i Buenos Aires och Mexico	20,000
Sändebud i Lima och Rio de Janeiro	18,000
Cuba och Venezuela:	
Legationsråd och handelsråd	24,000
Förste legationssekreterare	16,000
Andre legationssekreterare	14,000
Övriga länder:	
Legationsråd och handelsråd	14,000
Förste legationssekreterare	9,000
Andre legationssekreterare	8,000
Förste kanslist och kanslist:	
New York: förste kanslist	11,500
» » : kanslist	9,500
Ottawa och San Francisco	10,000
Chicago och Minneapolis	8,500
Cuba och Venezuela	7,500
Argentina och Mexico	5,000
Brasilien, Chile, Colombia och Peru	3,500
Attachéer:¹	
Nordamerika	11,000
Syd- och Mellanamerika	9,000;

dels medgiva, att under budgetåret 1943/44 må för förstärkning av utrikesdepartementets personal disponeras en befattning i lönegraden A 26 såsom förste sekreterare och en befattning i lönegraden A 21 såsom andre sekreterare;

dels ock med godkännande av de av departementschefen i berörda statsrådsprotokoll i övrigt framlagda förslagen i ämnet till Förstärkning av utrikesrepresentationen och effektivisering av upplysningsverksamheten i Amerika m. m. för budgetåret 1943/44 anvisa ett anslag av 920,000 kronor.

Med stöd av Kungl. Maj:ts beslut den 5 februari 1943 tillkallades vissa sakkunniga för att verkställa utredning och avgiva förslag angående de åtgärder, som borde vidtagas eller förberedas för återupprättande och utvecklande av de kommersiella och kulturella förbindelserna med transoceana länder, när fredliga förhållanden återställts.

De sakkunniga, som antagit benämningen Amerikautredningen, hava med en den 14 nästlidne april dagtecknad skrivelse överlämnat en första del av sitt betänkande. I skrivelsen förklaras, att de sakkunniga underkastat berörda frågekomplex en allsidig preliminär prövning och därvid funnit, att vissa dithörande spörsmål vore av natur att påfordra omedelbar åtgärd. I syfte att dessa skola kunna bliva föremål för behandling redan vid innevarande års riksdag hava de sakkunniga utbrutit desamma ur uppdragets ram och gjort dem till föremål för skyndsamt behandling, vars resultat innefattas i det nu avlämnade betänkandet. De sakkunniga framhålla, att de fortsätta sitt

¹ Till attachéer utgår ej s. k. utomeuropeiskt tillägg.

arbete och komma att i sinom tid överlämna betänkande angående de inom uppdragets ram fallande spörsmål, vilka tills vidare icke behandlats.

Under hänvisning till den utomordentligt stora betydelse, som framför allt de kommersiella men även de kulturella förbindelserna med de nord- och sydamerikanska staterna med all sannolikhet komme att få efter krigets slut, och då relationerna till andra transoceaniska länder för närvarande syntes betydligt svårare att överblicka, hava de sakkunniga tills vidare begränsat utredningen till att avse endast staterna på de amerikanska kontinenterna.

De åtgärder, vilka de sakkunniga inom ramen för det sålunda geografiskt begränsade ämnesområdet funnit böra omedelbart vidtagas, avse dels en förstärkning och effektivisering av Sveriges officiella representation i såväl Nord- som Syd- och Mellanamerika, även innebärande genomförandet av en viss förbättring av tjänstemännens nuvarande löneförmåner, dels understödande i ökad utsträckning av handelskammarverksamheten, dels organiserande av studier av den tekniska utvecklingen och de kommersiella efterkrigsproblemen, dels ock en utbyggnad av den svenska upplysningsverksamheten inom ifrågavarande områden.

Då frågan om ett vidgat kulturellt utbyte enligt de sakkunnigas mening torde kunna erhålla en positiv lösning endast i viss utsträckning, så länge fredliga förhållanden icke inträtt, hava de icke funnit omedelbara åtgärder i detta avseende erforderliga utan förklara sig hava för avsikt att under sitt fortsatta arbete behandla denna fråga och däröver avgiva särskilt betänkande. De betona emellertid, att även de åtgärder, som redan nu föreslås, komma att i viss mån underlätta det kulturella utbytet.

Efter att hava lämnat en allmän motivering för behovet av en förstärkning av den officiella representationen i Amerika hava de sakkunniga till en början berört denna fråga, i vad den avser Amerikas Förenta Stater.

Amerikas Förenta Stater.

I fråga om *beskickningen i Washington* framhålla de sakkunniga, att det nuvarande antalet tjänstemän icke syntes vara tillfredsställande, särskilt med hänsyn till den alltmera omfattande koncentrationen till Washington av Förenta Staternas förvaltningsliv. Behovet av en ökad politisk och ekonomisk rapportering från Washington hade redan gjort sig gällande och torde framtiden komma att ytterligare accentueras. För att på ett tillfredsställande sätt kunna tillgodose detta ur svensk synpunkt viktiga krav syntes det vara erforderligt, att beskickningens nuvarande personal utökas med ytterligare en tjänsteman. De sakkunniga föreslå därför, att ytterligare en mellangradstjänsteman (förste eller andre legationssekreterare; lönegraden A 26, respektive A 21) placeras vid beskickningen i Washington.

Beträffande *generalkonsulatet i New York* erinra de sakkunniga om den alltmera ökade arbetsbelastningen för generalkonsulatet, framför allt i fråga om arvs- och sjömansärenden, vilket medfört att ej ens generalkonsuln haft tillfälle att i tillfredsställande utsträckning ägna sig åt sådan kommersiell och kulturell rapportering eller det kontaktagande med ledande ame-

rikanska kretsar och den svensk-amerikanska befolkningen, som i Förenta Staterna utgöra varje konsulatschef's huvuduppgift. Såsom lämpliga förstärkningsåtgärder föreslå de sakkunniga, dels att en förste vicekonsulsbefattning vid generalkonsulatet (lönegraden A 26) uppflyttas till en konsulsbefattning (lönegraden A 30), dels ock att en ny kanslistbefattning (lönegrad A 12) tillsättes vid generalkonsulatet.

Önskvärdheten av att konsulatschefer lika väl som beskickningschefer befrias från rent expeditionella göromål och beredas tillfälle att på ett mera effektivt sätt än hittills varit fallet utåt representera Sverige gör sig enligt de sakkunnigas åsikt särskilt gällande beträffande *den konsulära representationen i Chicago, San Francisco och Minneapolis*. Det synes de sakkunniga vara ett bjudande krav, dels att dessa konsulat i görligaste mån utbyggas till verkliga centralpunkter för sambandet mellan Sverige och den amerikanska befolkningen av svensk härkomst, dels att deras möjligheter att verka för svenska ekonomiska intressen förbättras, dels slutligen att de i större utsträckning än hittills kunna insättas i den svenska upplysningsverksamhetens tjänst. I sådant syfte förordas de sakkunniga, dels att konsulsbefattningarna i Chicago och San Francisco (lönegraden A 30) ändras till generalkonsulsbefattningar (lönegraden B 2), dels ock att — i och för frigörande av konsulatscheferna från det löpande arbetet, vilket är av huvudsakligen arvsrättskaraktär, till förmån för allmänna uppgifter — vid var och en av ifrågakvarande tre representationer placeras en erfaren mellangradstjänsteman (lönegraderna A 26 eller A 21).

De sakkunniga giva i övrigt sin anslutning till vissa av sändebudet i Washington angivna riktlinjer för efterkrigsorganisationen av handelsrepresentationen i Förenta Staterna. Därvid förordas, att i det distrikt, där handels- och sjöfartsproblemen borde, förutom vid centralorganet i Washington, ägnas särskild uppmärksamhet, nämligen den nordamerikanska västkusten, redan nu tillsättes en handelsattachébefattning i lönegraden A 26, knuten till konsulatet i San Francisco men med rörelsefrihet längs hela Förenta Staternas västkust.

Departementschefen har härutinnan anfört följande.

De sakkunnigas förslag angående förstärkning av den diplomatiska och lönade konsulära personalen i Förenta Staterna genom tillskapande av vissa befattningar i mellangraderna (A 26 och A 21) synes vara väl motiverat och ägnat att leda till en önskvärd effektivisering av den officiella representationens arbete. Jag ansluter mig sålunda till de sakkunnigas förslag om att en befattning av angivet slag upprättas vid beskickningen i Washington ävensom vid vart och ett av konsulaten i Chicago, San Francisco och Minneapolis. Den definitiva överflyttningen till beskickningen av de befattningar, som under krigets gång kunnat provisoriskt knytas till denna, synes böra anstå till efter krigets slut, då utrikesförvaltningens samlade personalbehov kan bättre överblickas. Såsom de sakkunniga framhållit, är det att förutse, att samtliga ifrågakvarande befattningar då måste bibehållas vid beskickningen. Jag förordar jämväl förslaget om utsändande redan inom en nära framtid av en handelsattaché med verksamhetsdistrikt omfattande i främsta rummet den nordamerikanska västkusten. Huruvida denne bör knytas till den konsulära re-

presentationen i San Francisco eller till beskickningen i Washington, torde få avgöras av departementschefen i samråd med sändebudet i Washington med beaktande av de synpunkter, som vid befattningens tillträdande må vara utslagsgivande. Av de fem ifrågavarande nya befattningarna synas tre böra placeras i lönegraden A 26 och två i lönegraden A 21. Härtill kommer den kanslistbefattning i lönegraden A 12 vid generalkonsulatet i New York, som av de sakkunniga förordats och som med hänsyn till generalkonsulatets starkt stegrade arbetsbelastning främst i fråga om sjömansärenden enligt utrikesdepartementets erfarenhet framstår som en nödvändighet.

I fråga om höjandet av de svenska konsulatchefernas i Förenta Staterna status tillåter jag mig erinra om Kungl. Maj:ts av riksdagen godkända förslag i statsverkspropositionen till innevarande års riksdag om upprättande av en konsulsbefattning i Minneapolis från och med den 1 nästkommande juli i stället för den nuvarande vicekonsulsbefattningen. Därvid framhölls, att utbyggandet av Sveriges representation överhuvud taget i Förenta Staternas centrala delar, vilkas politiska och ekonomiska betydelse alltmer framträtt, vore en fråga, som syntes böra framdeles bliva föremål för en allsidig prövning. Sedan de sakkunniga numera haft tillfälle att yttra sig i frågan, ansluter jag mig till deras förslag och förordar, att jämväl konsulernas i Chicago och San Francisco ställning stärkes genom att dessa befattningar ändras till generalkonsulsbefattningar (lönegraden B 2). Ett lämpligt led i denna strävan synes även vara den föreslagna uppflyttningen av en av vicekonsulsbefattningarna vid generalkonsulatet i New York till en konsulsbefattning (lönegraden A 30), vilket bör möjliggöra för generalkonsuln att i vidgad utsträckning låta sig företrädas av sin närmaste man.

Canada.

I anslutning till de sakkunnigas förslag har departementschefen föreslagit, att den svenska representationen i Canada gives diplomatisk karaktär genom upprättande av en beskickning i Ottawa. I samband härmed bör enligt departementschefen en förstärkning av personalen äga rum, varav för övrigt redan tidigare ett starkt behov gjort sig gällande. Förstärkningen genom ordinarie personal synes departementschefen tills vidare kunna stanna vid en tjänsteman, vilken i så fall bör vara placerad i den högre legationssekreteraregraden (lönegraden A 26) och vara kvalificerad särskilt för omhändertagande av handelsärenden. Ytterligare personalbehov synes kunna tillgodoses genom att vid behov extra ordinarie personal av ministern för utrikes ärendena förordnas att tjänstgöra vid beskickningen.

Syd- och Mellanamerika.

De sakkunniga hava framlagt följande förslag rörande representationens förstärkning i dessa områden.

I första hand böra utan dröjsmål sändebudsposten i Mexico och de båda chargé d'affairesposterna i Bogotá och Caracas återbesättas. Vidare föreslås inrättande av två befattningar i lönegraden A 30 och två i lönegraden A 26 för placering i Syd- och Mellanamerika. Av de nya befattningarna bör en placeras vid vardera av beskickningarna i Buenos Aires och Rio de Janeiro. De två övriga befattningarna synas företrädesvis böra tilldelas beskickningarna i Lima och Mexico.

Slutligen föreslås, att förste kanslist- eller kanslistbefattningar (i lönegra-

derna A 16 eller A 12) tillsättas vid de beskickningar i Syd- och Mellanamerika, där sådana icke redan nu finnas. Detta gäller sålunda beskickningarna i Santiago de Chile, Bogotá, Caracas och Havana. De sakkunniga hava understrukit önskvärdheten av att sådana befattningar finnas vid samtliga beskickningar i avlägsna länder.

Departementschefen har härutinnan anfört följande.

Med hänsyn till den starkt ökade arbetsbördan vid beskickningen i Washington och vissa europeiska beskickningar har det under krigets lopp blivit nödvändigt att för dessa beskickningar tills vidare disponera befattningshavare, som i samband med de politiska händelserna måst lämna sina befattningar eller som av andra skäl kunnat provisoriskt avvaras å sina ordinarie poster. Sålunda har det varit nödvändigt att på annat håll disponera bl. a. de för Bogotá och Caracas avsedda befattningarna, vilka ansetts kunna tillfälligt flyttas, sedan de normala förbindelserna med Sydamerika avbrutits. Ifrågavarande befattningar äro alltjämt oundgängligen erforderliga på de platser, där de för närvarande äro placerade. Enär det å andra sidan framstår som ytterst angeläget att kunna återställa den ursprungliga representationen i Sydamerika i god tid före återupprättandet av normala förbindelser, böra för ändamålet inrättas två nya befattningar. Jag ansluter mig jämväl helt till de sakkunnigas förslag om förstärkning av personalen vid övriga beskickningar i Syd- och Mellanamerika med tanke på de vidgade uppgifter, som komma att åvila dem. De fyra föreslagna befattningarna i lönegraderna A 30 och A 26 synas böra få disponeras i enlighet med Kungl. Maj:ts bestämmande. På sätt de sakkunniga framhållit torde en förstärkning av sakkunskapen på det handelspolitiska området vid beskickningarna i Buenos Aires och Rio de Janeiro böra ifrågakomma i främsta rummet. Vidare synes en legationssekreterare böra placeras vid var och en av beskickningarna i Lima och Mexico, där beskickningscheferna hittills saknat kvalificerade medarbetare, ett förhållande, som otvivelaktigt verkat hämmande på deras möjligheter att upprätthålla förbindelserna med de olika länder, i vilka de äro akkrediterade.

För förstärkning av beskickningarna i Sydamerika böra få disponeras två befattningar i lönegraden A 30, fyra i lönegraden A 26 samt slutligen fyra befattningar i lönegraden A 12 såsom kanslisters vid beskickningarna i Santiago de Chile, Bogotá, Caracas och Havana.

Beträffande den vakanta sändebudsposten i Mexico är det min avsikt att inom den närmaste tiden förelägga Kungl. Maj:t förslag om dess återbesättande.

Förbättring av tjänstemännens avlöningsförmåner.

De sakkunniga hava föreslagit en allmän höjning av de löneförmåner, som för närvarande utgå till utrikesförvaltningens tjänstemän i Förenta Staterna och Canada samt i Syd- och Mellanamerika.

Rörande storleken av de höjningar av lönenivån, som de sakkunniga föreslagit och som närmare belyses i bilaga A till statsrådsprotokollet, må här nämnas, att för sändebudet i Washington liksom för flertalet chefskonsuler i Förenta Staterna skulle ortstillägget höjas med 10,000 kronor samt för konsuln i Minneapolis med 5,000 kronor. Konsulaten i Chicago och San Francisco skulle upphöjas till generalkonsulat. För samtliga tjänstemän i mellangraderna samt för attachéerna föreslås en ökning med 3,000 kronor samt för

kanslisterna med 2,000 kronor. Vidare skulle Buenos Aires placeras i en särskild grupp, innebärande ett med 10,000 kronor förhöjt ortstillägg.

Departementschefen har i fråga om generalkonsuln i New York ansett ökningen kunna begränsas till 5,000 kronor. Tilläggen för sändebuden i Buenos Aires och Rio de Janeiro synas departementschefen lämpligen kunna begränsas till 5,000, respektive 3,000 kronor. För råds- och legationssekreteraregraderna bör enligt departementschefen en höjning av 4,000, respektive 2,000 kronor tillgodose det närmaste behovet av löneförstärkningar. I övrigt har departementschefen anslutit sig till de sakkunnigas förslag.

Det torde enligt departementschefen få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga de justeringar av ortstilläggen för försvarsattachéerna, som må påkallas av riksdagens beslut rörande här ifrågavarande förslag.

Övriga frågor.

De sakkunniga hava funnit gällande traktamenten för resor i Amerika otillräckliga i jämförelse med rådande levnadskostnader och ansett en ökning erforderlig. Rörande storleken av de föreslagna traktamentena hänvisas till bilaga B till statsrådsprotokollet. De sakkunniga förorda vidare en ändring av nuvarande bestämmelser om ersättning för tjänstemans hustrus resa därhän, att möjlighet beredes icke blott beskickningschefen utan jämväl andra beskicknings- och konsulatstjänstemän att i fall, då så prövas nödvändigt eller önskvärt ur tjänstesynpunkt, låta sin hustru medfölja med rätt till ersättning för hennes biljettkostnader.

I fråga om kontorspersonalen uttala de sakkunniga, att som en naturlig följd av den föreslagna utvidgningen av utrikesrepresentationen framstode kravet på en ökning av nämnda personal vid de beskickningar och konsulat, som nu förutses skola erhålla förstärkning inom de olika tjänstemannagrader. De sakkunniga beräkna kostnadsökningen till 67,000 kronor.

Vad slutligen kanslilokaler beträffar förutse de sakkunniga, att ett ökat behov därav kan för vissa berörda beskickningars och konsulats del komma att föranledas av den föreslagna förstärkningen av den yttre representationen. De förutsätta därvid, att eventuellt framkommande önskemål härutinnan bliva i vederbörlig utsträckning beaktade.

Departementschefen har i fråga om resetraktamenten anslutit sig till vad de sakkunniga härutinnan anfört och framhållit, att det i avvaktan på en kommande omarbetning av det diplomatiska resereglementet bör få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa de högre traktamenten, som må utgå vid resor i Amerika och att i fall, då så anses önskvärt, medgiva gottgörelse för hustrus resa.

Det för nytillkommande kontorspersonal avsedda beloppet av 67,000 kronor har synts departementschefen böra avrundas till 75,000 kronor med hänsyn till önskvärdheten av att i enlighet med ett av sändebudet i Washington framfört förslag snarast bereda beskickningens pressavdelning extra arbets hjälp i form av ett för vissa specialuppgifter lämpat biträde.

De merkostnader för kansli lokaler, som eventuellt bliva en följd av den nu föreslagna utvidgningen av representationen i Amerika, kunna, framhåller departementschefen, tills vidare svårligen tillfullo överblickas. Vad angår beskickningens i Washington installation avser departementschefen att snarast förelägga Kungl. Maj:t förslag om avlåtande av proposition till riksdagen. Likaså kommer att för riksdagen framläggas förslag om förvärvande för statens räkning av konsulatsfastighet i Minneapolis. (Jfr propositionen nr 1943: 304.)

Handelskamarverksamheten.

Departementschefen har anslutit sig till ett av de sakkunniga framlagt förslag, att ytterligare ett belopp av 8,000 kronor för år ställes till förfogande av handelskammaren i New York, som nu åtnjuter statsbidrag med 34,000 kronor. Beloppet har synts böra utgå av det samlingsanslag till förstärkning av utrikesrepresentationen, varom förslag i det följande framlägges, men bör ställas till förfogande av Kungl. Maj:t på föredragning av chefen för handelsdepartementet i samma form som det statsbidrag, vartill medel anvisats under tionde huvudtiteln.

Tekniska och kommersiella specialstudier.

På förslag av de sakkunniga föreslår departementschefen att för nästa budgetår anvisas ett anslag av 75,000 kronor för vidtagandet av särskilda åtgärder för studier av teknisk och industriorganisatorisk utveckling i Amerika, enkannerligen Förenta Staterna, ävensom av den industriella och kommersiella efterkrigsplaneringen.

Upplysningsverksamheten.

Av det under tredje huvudtiteln uppförda anslaget till upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige utgår för närvarande ett belopp av 160,000 kronor till Stiftelsen svensk-amerikanska nyhetsbyrån, varav dock ett delbelopp av 5,000 kronor för särskilda ändamål uppbäres av den tjänsteman vid beskickningen i Washington, som handlägger press- och upplysningsärenden. Därutöver uppbär byråns föreståndare ett arvode av 26,500 kronor, vilket redovisas under anslaget till pressattachéer. Tillhoppa stå sålunda 181,500 kronor till nyhetsbyråns förfogande. Av upplysningsanslaget utgår vidare ett belopp av 11,100 kronor till den svenska rese- och informationsbyrån i New York. Såväl nyhetsbyrån som rese- och informationsbyrån hava visat sig fungera synnerligen tillfredsställande, och all anledning föreligger att för en effektivisering av upplysningsverksamheten bygga vidare på dessa organisationer. Enligt de sakkunnigas förslag skulle anslaget till Svensk-amerikanska nyhetsbyrån höjas med 68,500 kronor och anslaget till rese- och informationsbyrån i New York med 20,000 kronor, varutöver ett särskilt belopp av 40,000 kronor skulle ställas till förfogande för anskaffande av kortfilmer. Även med den ökning å sammanlagt 128,500 kronor, som av de sakkunniga sålunda förordas och som departementschefen ansett sig kunna

obetingat tillstyrka, komma utgifterna för den svenska upplysningsverksamheten i Amerika att stanna vid ett belopp som enligt departementschefen måste anses synnerligen rimligt.

I avvaktan på att frågan om ordnandet av upplysningsverksamheten i Sydamerika kan erhålla en mera definitiv lösning synes departementschefen i enlighet med de sakkunnigas förslag för ändamålet tillgängliga medel lämpligen böra ökas från 5,000 till 40,000 kronor.

Utrikesdepartementet.

För utrikesdepartementets vidkommande förutse de sakkunniga såsom en följd av den föreslagna utvidgningen av utrikesrepresentationen en icke oväsentlig ökning av arbetsbördan, vilken i främsta rummet väntas komma att beröra departementets handelsavdelning och dess pressbyrå. I anslutning härtill förorda de sakkunniga, att å handelsavdelningen omedelbart inrättas en befattning i förslagsvis lönegraden A 26 samt att två nya befattningar tilldelas pressbyrån, den ene i lönegraden A 21 och den andre, som bör vara en person med journalistisk skolning och erfarenhet, med ett grundarvode av minst 16,000 kronor.

Departementschefen har tillstyrkt de sakkunnigas förslag och beräknat kostnaderna för de tre befattningarna till sammanlagt 38,001 kronor för år.

Sammanfattning.

Kostnadsökningen för genomförande av det nu framlagda förslaget om förstärkning av utrikesrepresentationen och effektivisering av upplysningsverksamheten i Amerika beräknas av de sakkunniga till 1,007,075 kronor för år. Härav avse 477,844 kronor nya befattningar i Amerika, 34,730 kronor höjning av graden för vissa befattningar, 143,000 kronor höjning av ortstillägg, 67,000 kronor förstärkning av kontorspersonalen vid beskickningar och konsulat, 8,000 kronor ytterligare statsbidrag till handelskammaren i New York, 75,000 kronor tekniska och kommersiella specialstudier, 163,500 kronor anslag till upplysningsverksamheten samt 38,001 kronor förstärkning av utrikesdepartementets handelsavdelning och pressbyrå. Genom de nedsättningar, som departementschefen i det föregående förordat, reduceras beloppet med 49,568 kronor eller till 957,507 kronor. Å andra sidan har departementschefen beräknat en ökning av kostnaderna för kontorspersonalen vid beskickningar och konsulat med 8,000 kronor, varför slutsumman uppgår till 965.507 kronor eller i avrundat tal 970,000 kronor.

Departementschefen förordar, att för nästinstundande budgetår erforderliga medel för nu angivna ändamål ställas till förfogande i form av ett gemensamt obetecknat anslag, vartill knyts beslut om de avsedda förändringarna i fråga om personal och avlöning. De av förslaget föranledda förändringarna i avlöningsstater och personalförteckningar under tredje huvudtiteln synas under sådana förhållanden böra vidtagas först i samband med nästa

års statsverksproposition, varvid de anslag under tredje huvudtiteln, som beröras av förändringarna, samtidigt böra höjas i enlighet med kostnadsökningarna. Jämkningsar synas därvid jämväl böra vidtagas med avseende å vissa av de sakkunniga icke behandlade anslag eller anslagsposter av förslagsanslags natur — exempelvis till barnbidrag, rese- och flyttningersättning samt skrivmaterialier m. m. — som beröras av den nu förordade utvidgningen av utrikesrepresentationen.

Med hänsyn till att flertalet av de föreslagna nya befattningarna icke torde kunna tillträdas förrän under höstens lopp och de för dem avsedda ortstilläggen sålunda icke beräknas utgå under hela budgetåret, bör enligt departementschefen anslagsbeloppet kunna nedräknas i enlighet härmed. Då skillnaden kan approximativt beräknas till 50,000 kronor, kan alltså medelsbehovet begränsas till 920,000 kronor.

Frågan om Sveriges kommersiella och kulturella förbindelser med de transoceanica länderna har genom beslut av Kungl. Maj:t den 5 februari 1943 gjorts till föremål för utredning. De med anledning härav tillkallade sakkunniga hava nu framlagt vissa förslag i ämnet, vilka ansetts vara av beskaffenhet att böra påfordra omedelbara åtgärder. De av Kungl. Maj:t på grundval av den verkställda utredningen framlagda förslagen synas utskottet vara ägnade att åstadkomma en välbehövlig förstärkning och effektivisering av Sveriges officiella representation i de amerikanska staterna ävensom bidra till att göra vårt land bättre rustat att tillvarataga de svenska ekonomiska intressena därstädes och främja utvecklingen av våra kommersiella förbindelser med Amerika.

Utskottet.

I fråga om upplysningsverksamheten och nyhetstjänsten i Amerika har densamma hittills bedrivits med relativt begränsade medel, varför utskottet finner den föreslagna höjningen i anslagstilldelningen för ändamålet vara väl motiverad.

Vad beträffar den ifrågasatta förbättringen av tjänstemännens nuvarande löneförmåner synes utskottet departementschefens förslag härutinnan kunna godtagas. Utskottet vill emellertid uttala, att den betydande höjningen av ortstilläggen enligt utskottets mening betingas av rådande exceptionella förhållanden och att frågan om dessa tilläggs storlek bör upptagas till omprövning efter krigets slut.

Då departementschefens förslag jämväl i övrigt tillstyrkes, får utskottet hemställa,

att riksdagen må

- a) besluta, att generalkonsulsbefattningen i Montreal skall indragas och en sändebudsbefattning i lönegraden B 2 upprättas i Ottawa samt att konsulsbefattningarna i Chicago och San Francisco skola förändras till generalkonsulsbefattningar i nämnda lönegrad och förste vicekonsulsbefattningen vid generalkonsulatet i New York till en konsulsbefattning i lönegraden A 30, att gälla från och med dag, som Kungl. Maj:t bestämmer;

b) medgiva, att under budgetåret 1943/44 må utöver de befattningar, som upptagits i den av riksdagen godkända förteckningen över diplomatisk och konsulär personal, tjänstgörande utom riket, med placering enligt Kungl. Maj:ts beprövande disponeras två befattningar i lönegraden A 30 såsom legationsråd eller handelsråd, åtta befattningar i lönegraden A 26 såsom förste legationssekreterare eller vicekonsuler, två befattningar i lönegraden A 21 såsom andre legationssekreterare eller andre vicekonsuler samt fyra befattningar i lönegraden A 12 såsom kanslister;

c) godkänna följande ändringar i den av riksdagen godkända staten för ortstillägg åt diplomatisk och konsulär personal, tjänstgörande utom riket, att gälla tills vidare under budgetåret 1943/44:

	Ortstillägg Kronor.
<i>Nordamerika:</i>	
Sändebud i Washington	70,000
Sändebud i Ottawa	25,000
Generalkonsul i New York	38,000
Generalkonsuler i Chicago och San Francisco	27,000
Legationsråd, tillika sändebudets ställföreträdare, och handelsråd i Washington	27,000
Annat legationsråd	25,000
Konsul i Minneapolis	22,000
Konsul i New York	18,000
Förste legationssekreterare	17,000
Vicekonsul	16,000
Andre legationssekreterare	15,000
Andre vicekonsul	14,000
<i>Syd- och Mellanamerika:</i>	
Sändebud i Buenos Aires och Mexico	20,000
Sändebud i Lima och Rio de Janeiro	18,000
Cuba och Venezuela:	
Legationsråd och handelsråd	24,000
Förste legationssekreterare	16,000
Andre legationssekreterare	14,000
<i>Övriga länder:</i>	
Legationsråd och handelsråd	14,000
Förste legationssekreterare	9,000
Andre legationssekreterare	8,000
<i>Förste kanslister och kanslister:</i>	
New York: förste kanslist	11,500
» » : kanslist	9,500
Ottawa och San Francisco	10,000
Chicago och Minneapolis	8,500
Cuba och Venezuela	7,500
Argentina och Mexico	5,000
Brasilien, Chile, Colombia och Peru	3,500
<i>Attachéer:¹</i>	
Nordamerika	11,000
Syd- och Mellanamerika	9,000;

¹ Till attachéer utgår ej s. k. utomeuropeiskt tillägg.

d) medgiva, att under budgetåret 1943/44 må för förstärkning av utrikesdepartementets personal disponeras en befattning i lönegraden A 26 såsom förste sekreterare och en befattning i lönegraden A 21 såsom andre sekreterare;

e) med godkännande av de av departementschefen i statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för den 14 maj 1943 i övrigt framlagda förslagen i ämnet till *Förstärkning av utrikesrepresentationen och effektivisering av upplysningsverksamheten i Amerika m. m.* för budgetåret 1943/44 å driftbudgeten under tredje huvudtiteln anvisa ett anslag av 920,000 kronor.

Stockholm den 11 juni 1943.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 180.
